

GEOGRAPHICAL ASPECTS OF TOURISM DEVELOPMENT IN THE JIZZAKH REGION

Zafarjon Makhramkulovich Toshboyev

Associate Professor, PhD in Geographical Sciences

Department of Geography Jizzakh State Pedagogical University

Jizzakh, Uzbekistan

Hasan Sunatova

1st-year Master's student, Geography specialization

Jizzakh State Pedagogical University

Jizzakh, Uzbekistan

Nafisa Abduhamidova

Undergraduate student, Geography education program

Jizzakh State Pedagogical University

Jizzakh, Uzbekistan

Fotima Qodirova

Undergraduate student, Geography education program

Jizzakh State Pedagogical University

Jizzakh, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: tourism, geographical factors, tourist zones, geographical region, tourist destination, recreation area, sanatoriums, railway stations, sports tourism, mountain tourism, tourists.

Received: 02.12.25

Accepted: 04.12.25

Published: 06.12.25

Abstract: Tourism is considered one of the fastest-growing sectors in the modern era of rapid development. The development of tourism depends on geographical factors, geographical location, as well as the relief of the area and its adjacent territories. This article provides detailed information about the role of geography in the development of tourism.

JIZZAX VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING GEOGRAFIK JIHATLARI

Zafarjon Maxramkulovich Toshboyev

JizzaxDPU Geografiya kafedrasida dotsenti v/b., g.f.f.d. (PhD)

Jizzax, O'zbekiston

Hasan Sunatova

JizzaxDPU Geografiya mutaxassisligi 1-kurs magistranti

Jizzax, O'zbekiston

Nafisa Abduhamidova

JizzaxDPU Geografiya ta'lim yo'nalishi talabasi

Jizzax, O'zbekiston

Fotima Qodirova

JizzaxDPU Geografiya ta'lim yo'nalishi talabasi

Jizzax, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: Turizm, geografik, turistik zonalar, geografik hudud, turizm maskani, dam olish maskani, sanatoryalar, temir yo'l stansiyalari, sport turizmi, tog' turizmi, sayyohlar.

Annotatsiya: Turizm hozirgi shiddat bilan yuksalayotgan davrda eng o'sib borayotgan sohalardan biri hisoblanadi. Turizm rivoj topishiga geografik omil, geografik o'rin, bundan tashqari hududning relyefi va unga yondosh bo'lgan hududlarga ham bog'liq. Ushbu maqola turizmni rivojlantirishda geografiyaning roli haqida batafsil ma'lumot beradi.

ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ

Зафаржон Махрамкулович Тошбоев

и.о. доцента, кафедра географии, PhD по географическим наукам

Джизакский государственный педагогический университет

Джизак, Узбекистан

Хасан Сунатова

Магистрант 1-го курса, специальность «География»

Джизакский государственный педагогический университет

Джизак, Узбекистан

Нафиса Абдухамидова

Студентка бакалавриата, направление подготовки «География»

Джизакский государственный педагогический университет

Джизак, Узбекистан

Фотима Кодирова

Студентка бакалавриата, направление подготовки «География»

Джизакский государственный педагогический университет

Джизак, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: туризм, географические факторы, туристские зоны, географический регион, туристское направление, зона отдыха, санатории, железнодорожные станции, спортивный туризм, горный туризм, туристы.

Аннотация: Туризм в условиях современного стремительного развития является одной из наиболее быстро растущих отраслей. Развитие туризма зависит от географических факторов, географического положения, а также от рельефа территории и прилегающих к ней районов. В данной статье подробно

Kirish. Turizm bugungi kunda jahon iqtisodiyotining eng tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri bo'lib, mamlakatlar uchun muhim daromad manbai hisoblanadi. Ushbu sohaning muvaffaqiyatli rivojlanishida geografiya muhim rol o'ynaydi. Chunki turizm bevosita tabiiy va ijtimoiy-geografik omillarga bog'liq. Mamlakatlarning tabiiy landshafti, iqlimi, suv resurslari, tarixiy-madaniy merosi hamda transport infratuzilmasi sayyohlarni jalb qilishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Geografik omillar nafaqat sayyohlik maskanlarini shakllantirishda, balki turizm yo'nalishlarini rejalashtirish, ekoturizm va agroturizm kabi yangi yo'nalishlarni rivojlantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, turizm va geografiya o'zaro uzviy bog'liq bo'lib, ularning o'zaro ta'siri turizm sanoatini samarali tashkil etish va rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Turizm bugungi kunda dunyo iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biriga aylangan bo'lib, uning rivojlanishida geografiya fani katta ahamiyatga ega. Turizmning shakllanishi va rivojlanishi bevosita tabiiy-geografik sharoit, iqlim, relyef, suv manbalari, tarixiy-madaniy yodgorliklar hamda transport infratuzilmasiga bog'liq.

Turizmni ekoturistik marshrutlarni ishlab chiqishda sayyohlik obyektining relyefi, tog' jinslari, iqlimi, yer usti va yer osti suvlari, tuprog'i, o'simlik va hayvonot dunyosi haqidagi ma'lumotlarni mukammal o'rganish maqsadga muvofiq. Qo'shimcha ma'lumot sifatida joyning geokomplekslari, tabiatni muhofaza qilishga oid olib borilayotgan tadbirlar hamda alohida muhofaza qilinadigan hududlarning huquqiy maqomi to'g'risidagi axborotlar berilsa turistik marshrutlar haqiqiy ekologik yo'naltirilgan bo'ladi. Xususan, har qanday boshqa turistik sayohatlar qatori ekologik turlarda ham dam olish, jismoniy va ruhiy kuch-quvvatni tiklash maqsadi yotadi. Ko'pgina tadqiqotchilar ekoturizm mohiyatini sifatli sayohat maqsadida bilishni, ekologik bilimga, ma'rifatga, tabiatga nisbatan mehr tuyg'ularini uyg'otishga yo'naltirganlar. Ekoturizmni rivojlantirish uchun doimiy saqlab turiladigan va shakllana boradigan ekologik marshrutlar tarmog'ini ishlab chiqish hamda yo'naltirishga amal qilinishi lozim. Bunday marshrutlar uzoq vaqt davom etadigan va qiyinchilik darajasiga ega bo'lgan, landshaftlarning o'ziga xos xususiyatlarini namoyon etadigan, tipik atrof tabiiy muhit manzaralarini ko'rsata oladigan, tarixiy-madaniy obyektlarini birlashtiradigan, yetarli darajada to'la axborot bilan ta'minlangan bo'ladi.

Mamlakatimizda ekoturizm imkoniyatlari nihoyatda katta hamda turistik salohiyati bo'yicha dunyo ekoturizm industriyasida yuqori o'rinlarni egallasada, lekin amalda O'zbekistonda bu salohiyat va imkoniyatlardan to'la-to'kis foydalanish uchun ishlab chiqilayotgan chora-tadbirlar hali yetarli darajada amalga oshirilgan emas. Chet el sayyohlarini O'zbekistonga, umuman Markaziy Osiyo tabiatiga, noyob nabotot va hayvonot dunyosiga jalb etish maqsadida "EKOSAN"

xalqaro tashkiloti qoshida 2006 yil Xalqaro Ekoturizm Markazi tashkil etildi va u hozirgi kunda o'z faoliyatini olib bormoqda.

Geografiyaning turizm rivojlanishidagi asosiy jihatlari:

1.Tabiiy-geografik omillar. Har bir hududning o'ziga xos tabiiy sharoiti turistik imkoniyatlarni belgilaydi. Tog'lar, dengiz qirg'oqlari, o'rmonlar, cho'llar, iqlim sharoiti sayyohlarni jalb qilishda katta rol o'ynaydi. Masalan, Alp tog'lari chang'i turizmi uchun, Maldiv orollari esa plyaj turizmi uchun mashhur.

2.Madaniy-geografik omillar. Hududning tarixi, madaniyati, milliy an'analari, me'moriy yodgorliklari turizmni rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlardagi tarixiy obidalar O'zbekiston turizmini jadal rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

3.Transport va infratuzilma geografiyasi. Sayyohlarning muayyan hududga tashrifi transport imkoniyatlariga bog'liq. Aeroportlar, temir yo'llar, avtomobil yo'llari yaxshi rivojlangan joylar turizm markazlariga aylanishi osonroq bo'ladi.

Mamlakatimizda ham turizm rivojlanib kelmoqda. Turizm sohasi orqali mamlakatga chet el valyutasi kirishi va mamlakatda valyuta almashilishi sodir bo'ladi. Mamlakatga chet el fuqorolarini jalb qilish uchun hozirda juda ko'p turistik zonalar barpo etilmoqda shu bilan birga eskirgan obidalarni qayta tamirdan chiqarish ishlari olib borilmoqda.

Zomin turistik zonasi. Zomin – O'zbekistonning Jizzax viloyatida joylashgan, turistik salohiyati yuqori bo'lgan hududlardan biri. U tabiiy va madaniy-geografik jihatdan katta ahamiyatga ega:

Tabiati: Zomin milliy bog'i tog'li hududda joylashgan bo'lib, u yerda noyob o'rmonlar, baland tog' cho'qqilari va toza havo mavjud.

Iqlimi: Mintaqa nisbatan mo'tadil iqlimga ega bo'lib, yozda salqin, qishda esa qalin qor yog'ishi sababli qishki sport turlari uchun qulay imkoniyatlar yaratadi.

Ekoturizm: Zomin hududida joylashgan ekoturistik maskanlar tabiatni sevuvchilar va dam oluvchilar uchun juda mos keladi.

Transport: Zomin Jizzax shahriga yaqin bo'lib, avtomobil yo'llari orqali qulay bog'langan.

Bundan tashqari tumanda joylashgan Osma ko'prik – O'zbekistonning eng mashhur turistik joylaridan biri bo'lib, sayyohlar orasida katta qiziqish uyg'otmoqda. Ushbu ko'prik Zomin milliy bog'i hududida joylashgan bo'lib, baland tog'lar va qalin o'rmonzorlar orasida joylashgani bilan ajralib turadi.

Osma ko'prikning o'ziga xos jihatlari:

Balandligi va uzunligi: Ko'prik ancha baland joylashgan bo'lib, u orqali o'tishda ajoyib tog' manzaralarini ko'rish mumkin.

Turistlar uchun jozibadorlik: U ekstremal sayohatlarni yoqtiradiganlar uchun ayni muddao. Sayyohlar osma ko'prikdan o'tib, tabiat manzaralaridan bahramand bo'lishadi va suratga tushishadi.

Ekoturizm va dam olish maskani: Zomin milliy bog'i bilan bog'liq bo'lgani sababli, osma ko'priikka kelgan sayyohlar nafaqat unda yurishadi, balki bog' ichida sayr qilib, toza havodan bahramand bo'lishadi.

Nurota tog'larining shimoliy yonbag'irlari o'zining tabiiy go'zalligi, tarixiy ahamiyati va noyob landshaftlari bilan turizmni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega. Tog'li hududlar va sayyohlik yo'nalishlaridagi umumiy tendentsiyalarga asoslanib, biz Nurota tog'larida joylashgan ba'zi turistik diqqatga sazovor joylarni taqdim etamiz. Tog' kurortlari: Ajoyib tog' manzaralari bilan qulay turar joylarni taklif qiluvchi yuqori sifatli kurortlar go'zal muhitda dam olishni istagan sayyohlarni jalb qilishi mumkin.

Nurota tog'laridagi mashhur diqqatga sazovor joylar. Nurota tog'lari bo'ylab sayohat har qadamda yangi va maftunkor mo'jizalarni ochib beradi. Shunday joylardan biri bu ajoyib tabiiy manzaralarni yaratadigan sharsharali sharsharalardir. Toshli yonbag'irlardan oqib tushayotgan suv, mahalliy aholining fikriga ko'ra, tinchlantiruvchi tovush yaratadi. Tabiiy mo'jizalardan tashqari, mintaqa ming yillar oldin bu yerda yashagan qadimgi tsivilizatsiyalar haqida hikoya qiluvchi arxeologik yodgorliklarga boy. Tog'lar orasida joylashgan, ajdodlar ruhlarini saqlab qolgan muqaddas ziyoratgohlar ko'plab sayyohlar uchun ziyoratgoh vazifasini o'taydi. Mahalliy aholi o'z yurtlari haqidagi afsonalar va hikoyalarni bajonidil baham ko'rishadi. Shunday hikoyalardan birida aytilishicha, bu tog'larda tog' ruhi yashaydi va tabiat va hayvonlarni himoya qiladi.

Nurota tog'lari ochiq havoda dam olishni yaxshi ko'radiganlar uchun chinakam xazinadir. Bu yerda siz ajoyib yo'llar bo'ylab sayr qilishingiz, betakror tabiiy manzaralardan bahramand bo'lishingiz va toza tog' havosidan nafas olishingiz mumkin. Baland cho'qqilar va qiyinchiliklarni istaganlar uchun alpinizmga chiqish imkoniyati mavjud. Ot minishni yaxshi ko'radiganlar ham zavqlanadigan narsani topadilar. Ishonchli otingizning egaridan vodiylar va daralarni o'rganishingiz, yangi, yashirin joylarni kashf etishingiz mumkin. Agar siz yangi boshlovchi bo'lsangiz, qisqaroq yo'llardan boshlashni va ularning qiyinchilik darajasini asta-sekin oshirishni tavsiya qilamiz. Tajribali sayohatchilar va alpinistlar nafaqat jismoniy tayyorgarlikni, balki ruhiy muvozanatni ham talab qiladigan qiyinroq yo'llarni tanlashlari mumkin.

Ekologik toza turizm bo'yicha maslahatlar. Tabiatga hurmat - har bir sayyoh amal qilishi kerak bo'lgan asosiy tamoyil. Nurota tog'lari noyob joy bo'lib, uning go'zalligi bizning unga bo'lgan munosabatimizga bog'liq:

-Birinchidan, har doim "Iz qoldirmang" tamoyiliga amal qiling. Bu o'zingizdan keyin tozalash va tabiatning tabiiy holatini buzadigan hech narsa qoldirmaslikni anglatadi.

-Ikkinchidan, biologik parchalanadigan kosmetika va maishiy kimyoviy moddalardan foydalanish mahalliy suv yo'llariga ta'sirni minimallashtirishga yordam beradi.

-Uchinchidan, mahalliy tabiatni muhofaza qilish tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash muhimdir. Nurota tog'lari atrofidagi ko'plab jamoalar nafaqat tabiatni himoya qiladigan, balki mahalliy aholini ham qo'llab-quvvatlaydigan barqaror turizm dasturlarini ishlab chiqmoqdalar.

Nurota tog'laridagi turistik diqqatga sazovor joylarning o'ziga xos xususiyatlari mahalliy qoidalar, infratuzilma va jamoat tashabbuslariga bog'liq bo'lsa-da, bu go'zal tog'li mintaqada turli xil va qiziqarli diqqatga sazovor joylar uchun imkoniyatlar yaratadi.

1. Tabiiy go'zallik: Nurota tog'lari o'zining ajoyib tabiiy landshaftlari, jumladan, zich o'rmonlar va go'zal vodiylari bilan mashhur. Sayyohlar ko'pincha mintaqaga piyoda sayohatlar, qushlarni kuzatish va tabiatni suratga olish kabi mashg'ulotlar uchun jalb qilinadi.

2. Madaniy va tarixiy yodgorliklar: Nurota tog'lari qadimiy petrogliflar, tarixiy xarobalar va muqaddas ziyoratgohlar kabi bir qancha madaniy ahamiyatga ega joylarga ega. Bu joylar tarix ixlosmandlari va mintaqaning boy merosini o'rganishga qiziqqan ma'naviy sayohatchilarni o'ziga jalb qiladi.

3. Sarguzasht turizmi: Nurota tog'larining qo'pol relyefi qoyalarga chiqish, tog 'velosipedida sayr qilish va g'orlarni ovlash kabi sarguzasht turizmi uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Sarguzasht izlovchilar va ochiq havoda dam olishni yaxshi ko'radiganlar ushbu dinamik landshaftda qiziqarli tajribalardan bahramand bo'lishlari mumkin.

4. Ekoturizm: Nurota tog'lari barqarorlik va atrof-muhitni muhofaza qilishga qaratilgan ekoturizm tashabbuslari uchun eng yaxshi joy hisoblanadi. Mas'uliyatli turizm amaliyotlari mintaqaning biologik xilma-xilligini saqlashga va mahalliy jamoalarni qo'llab-quvvatlashga yordam beradi.

5. Lager va ochiq havoda dam olish: Nurota tog'larining shimoliy yonbag'irlari lager va ochiq havoda dam olish uchun ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi. Tashrif buyuruvchilar yulduzlar ostida lager qurishlari, pikniklardan bahramand bo'lishlari va hayratlanarli tabiiy muhitda ochiq havoda lager qilishlari mumkin.

Nurota tog'lari va Qizilqum cho'li orasida joylashgan Sentob qishlog'i Navoiy viloyatida joylashgan bo'lib, hozirda sayyohlik maskani sifatida tan olingan. Shahardan uzoqda joylashganligi sababli, u o'zining asl qishloq landshaftini va Markaziy Osiyo qishloqlarining an'anaviy xususiyatini saqlab qolgan. Hamma narsa o'ziga xos xususiyati va uyg'unligini saqlab qolgan - tabiat, mahalliy aholi, tabiiy ingredientlardan tayyorlangan an'anaviy taomlar, mahalliy meva va sabzavotlar va yog'och uylar. Qadimgi turar joylar tor eshiklar va past shiftlar bilan g'ayrioddiy shaklga ega bo'lsa-da, bu yerda sayyohlar uchun barcha qulayliklar yaratilgan: mehmonlar shinam kottejlarda qolishlari va qishloq hayotining barcha imkoniyatlaridan - otda sayr

qilish, atrofdagi hududlarda yoki tog'larda piyoda yurish, Sarmish-soy petrogliflariga ekskursiyalar va boshqalardan bahramand bo'lishlari mumkin. Yirik shaharlardan uzoqda joylashganiga qaramay, Sentobdagi hayot jonli. Bu hudud uzoq vaqtdan beri mahalliy va xorijiy sayyohlar orasida mashhur bo'lib kelgan va bu yerda an'anaviy uslubdagi mehmonxonalar va dam olish maskanlari ochilgan. Mehmonxonalar sayyohlar uchun barcha qulayliklar bilan jihozlangan. Aydarko'l ko'li va qadimiy petrogliflari, sirli g'orlari va sharsharalari bilan bezatilgan Sarmishsoy darasi mashhur sayyohlik joylari hisoblanadi.

Bugungi kunda Nurota tog'lari yonbag'rida joylashgan Forish tumanining Uxum, Do'stlik, Sayod va Uchkuloch mikrorayonlari sayyohlik maskanlariga aylanib bormoqda. Uxum va Do'stlik mikrorayonlarida o'n uchta mehmonxona va yotoqxonalar tashkil etilib, ekoturistlar uchun barcha zarur sharoitlar yaratildi. Faqat shu yilning so'nggi bir necha oyi ichida tadbirkorlar Ixtiyor va Omonboy Andjirovlar tumandagi Xayotboshi qishlog'ida har biri 19 o'rinli ikkita mehmonxona qurib, foydalanishga topshirdilar. Har yili Buyuk Britaniya, Fransiya, Ispaniya, Germaniya, Rossiya va Qozog'istondan minglab ekoturizm ixlosmandlari bu qishloqqa kelishadi. Mojrur mahallasidagi Do'stlik qishlog'idagi ming yillik archa (sharqiy biota) ham ekoturizm ixlosmandlarining sevimli maskaniga aylandi. Har yili 600-800 sayyoh ming yillik archani ko'rish va o'rganish uchun keladi. Bundan tashqari, ushbu hududdagi Asraf qishlog'i Italiya, Ispaniya, Buyuk Britaniya, Germaniya, Fransiya, Rossiya Federatsiyasi va boshqa mamlakatlardan sayyohlarni o'ziga jalb qiladi.

Bundan tashqari, Aydar ko'li bo'yida bir nechta sayyohlik joylari qurilgan bo'lib, ularga minglab ekoturizm ixlosmandlari ham tashrif buyurishadi. Tumandagi Nurota tog'lari yonbag'rida joylashgan Xo'jabog'bon ota ziyoratgohi doimo ziyoratchilar bilan to'la. Mahalliy hokimiyat va turoperatorlar ushbu imkoniyatlardan foydalanib, Nurota tog'larining shimoliy yonbag'irlarida barqaror turizmni rivojlantirishlari mumkin, bu esa mintaqaning tabiiy va madaniy merosini saqlab qolish va sayyohlarni jalb qilish imkonini beradi.

Qishloq turizmi - bu sayyohlarga qishloq joylaridagi mahalliy turmush tarzi, an'analar va madaniyat haqida ma'lumot olish imkoniyatini beradigan turizm turi. Ushbu turizm odatda o'simlik, hayvonot dunyosi va tabiiy mo''jizalarni, shuningdek, quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

1. Mahalliy an'analar va madaniyat: sayyohlar mahalliy aholi bilan muloqot qilishadi va ularning urf-odatlarini va an'analari haqida bilib olishadi.
2. Qishloq xo'jaligi faoliyati: sayyohlar qishloq xo'jaligi ishlarida ishtirok etish yoki o'z hosillarini yig'ib olish imkoniyatiga ega.
3. Tabiiy go'zallik: Qishloq joylari tabiiy landshaftlar, tog'lar, daralar, jarliklar, soylar, buloqlar va boshqa tabiiy resurslarga boy.

4. Sog'lom turmush tarzi: Qishloq turizmi odatda tabiiy, mahalliy oziq-ovqat mahsulotlarini iste'mol qilishga qaratilgan.

Qishloq turizmining iqtisodiy rivojlanish, mahalliy aholi uchun ish o'rinlari yaratish va madaniy merosni saqlashdagi ahamiyati ortib borayotganini hisobga olgan holda, Forish tumanidagi aksariyat qishloqlarda qishloq turizmi ham rivojlanmoqda. Forishga tashrif buyuruvchilar mahalliy an'analar, milliy taomlar va urf-odatlar bilan tanishish imkoniyatiga ega. Shahar o'zining tabiiy go'zalligi, xususan, tog'lari va yashil manzaralari bilan ham mashhur. Forishdagi turar joy va xizmatlar yaxshi rivojlangan bo'lib, sayyohlar uchun qulay turar joyni ta'minlaydi. Ta'kidlanishicha, joriy yilning so'nggi oylarida tumanga 43 620 dan ortiq xorijiy va 179 450 dan ortiq mahalliy sayyohlar tashrif buyurgan. Hozirda bu yerda 31 ta turar joy, taxminan 20 ta oilaviy mehmonxona, 19 ta xostel va 4 ta lager faoliyat yuritmoqda, bu ham xorijiy, ham mahalliy sayyohlarni qabul qiladi. Mahalliy tadbirkorlar ham turizm sanoati va tuman iqtisodiyotini rivojlantirishga katta hissa qo'shmoqda. Tadbirkor Sherzod Norbekov va uning Responsible Travel sayyohlik kompaniyasi Germaniya Turizmni Rivojlantirish Instituti va dunyodagi eng yirik xalqaro sayyohlik savdo yarmarkasi ITB Berlin tomonidan 2023-yilda dunyodagi eng yaxshi kompaniya deb topildi va xalqaro TO DO AWARD 2023 mukofotiga sazovor bo'ldi. 2024-yil 14-avgustda mamlakatimiz Prezidentining farmoni bilan Responsible Travel sayyohlik kompaniyasi rahbari Sherzod Norbekovga "Faol tadbirkor" ko'krak nishoni topshirildi. 2012-yildan beri ushbu tadbirkor Nurota tizmasida ekoturizmni rivojlantirish, Nurota tizmasi va Forish tumanining tabiiy muhitini saqlab qolish, Xayot, Uxum va Eski Forishda tashkil etilgan milliy mehmon uylarini targ'ib qilish va reklama qilish, sayyohlarni jalb qilish va xizmatlar sifatini yaxshilash uchun muntazam ravishda o'quv kurslari va seminarlar tashkil etish ustida ish olib bormoqda.

Xulosa. Shubhasiz, Nurota tog'lari nafaqat ajoyib go'zallik va baland cho'qqilarni taqdim etadi, balki tabiat va madaniyat uyg'unligini ham ifodalaydi. Bu mintaqani o'rganish bizga hayratga loyiq noyob muhit va tabiatni muhofaza qilish harakatlariga guvoh bo'lish imkonini beradi. Nurota tog'lari bo'ylab sayohat qilish bizga ularning noyobligini chuqur qadrlashga va kelajak avlodlar manfaati uchun bunday go'zal joylarni saqlab qolish muhimligini anglashga yordam beradi. Nurota tog'larining bu ajoyib merosini jamiyat manfaati uchun saqlab qolishda har bir inson muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, Zomin tumanining turistik salohiyati juda yuqori bo'lib, uning rivojlanishida geografik omillar muhim rol o'ynaydi. Hududning tabiiy sharoiti, tog'li relyefi, milliy bog' hududi va ekologik tozaligi sayyohlarni jalb etuvchi asosiy omillardir. Ayniqsa, Zomin osma ko'prigi kabi diqqatga sazovor joylar ekstremal va ekoturizmni targ'ib qilishda katta ahamiyatga ega.

Turizmning rivojlanishida geografiya fani tabiiy landshaftlarni o'rganish, turistik infratuzilmani to'g'ri rejalashtirish va sayyohlarga qulay sharoit yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi. Zominning noyob tabiati va turistik obyektlari hududni O'zbekistonning eng muhim sayyohlik maskanlaridan biriga aylantirmoqda. Kelajakda Zomin tumanida transport infratuzilmasini yanada yaxshilash, ekologik turizmni rivojlantirish va yangi dam olish maskanlarini yaratish orqali mintaqaning sayyohlik salohiyatini yanada oshirish mumkin. Bu esa nafaqat ichki, balki xalqaro turizmni ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Абдуллаев А.С, Авезов С., Матчанова А. Туризм ва рекреация географияси, 2019.
2. Усманов М.Р. Туризм географияси. Ўқув қўлланма. Самарканд, СамДУ. 2020.
3. Раҳмонкулова Х. Форишда экотуризм ривожланаяпти. “Жиззах ҳақиқати”, 2024 йил 14-сентябр. 72-сон.
4. O'zbekiston Respublikasi Turizm va Madaniy meros vazirligi rasmiy sayti – <https://turizm.gov.uz>
5. Jizzax viloyati hokimligi rasmiy sayti – <https://jizzax.uz>
6. Zomin milliy bog'i haqida ma'lumotlar – <https://nationalparks.uz>
7. Geografiya fanlari bo'yicha ilmiy maqolalar va tadqiqotlar – Google Scholar (<https://scholar.google.com>)
8. O'zbekiston sayyohlik portali – <https://uzbekistan.travel>
9. Abdulkasimov A., Yarashev K.S., Fozilov A. Morphological structure and geoeology Samarkand oasis of Zarafshan valley //European Applied Sciences №1 – Stuttgart, Germany, 2016. -p. 36-39.
10. Абдулқосимов А.А., Тошбоев З.М. Воҳа ландшафтларини тадқиқ этишнинг илмий ва амалий аҳамияти. //Ўзбекистонда географик тадқиқотлар: инновацион ғоялар ва ривожланиш йўллари. Республика илмий-амалий конференцияси. –Жиззах, 2023. –Б. 8-14.
11. Toshboyev Z.M., Yarashev K.S. Formulation and Development of Mirzachul Landscapes. Nature and Science. Volume 18, Number 2. February 25, 2020. Marsland Press. Multidisciplinary Academic Journal Publisher.
12. Тошбоев З.М. Мелиоративно-техногенные элементы в структура оазисных ландшафтов Мирзачул. Науч.конф. Уфа, Башкортостан. Россия. 2020. Стр.143-145.
13. Тошбоев З.М., Холмирзаев Ж.Э. Мирзачўл воҳа ландшафтларининг шаклланишида ирригациянинг роли. //Наука и образование в современном мире. Вызовы XXI века. Междунар. научно-практ. журнал. Нур-Султан, Казахстан. 2020.

14. Toshboyev Z.M. Relief forms of Mirzachul oasis. ACADEMICIA An International Multidisciplinary Research Journal. /Vol. 10 Issue 11, November 2020 (Double Blind Refereed & Peer Reviewed Journal) Impact Factor: SJIF 2020 = 7.13. p. 5.

15. Тошбоев З.М. Мирзачўл воҳа ландшафтларининг шаклланиши ва ривожланиши. GEOGRAPHY: NATURE AND SOCIETY - SJIFactor.

16. Тошбоев З.М. Жиззах вилоятида суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини баҳолаш. //Иқлим ўзгариши шароитида арид ҳудудлар сув ресурслари: муаммолар ва уларнинг ечимлари. Халқаро илмий-амалий конференция. –Тошкент, 2023. –Б. 236-242.

17. Ярашев Қ.С., Тошбоев З.М. Воҳа ландшафтларини тадқиқ этишда ландшафт-мелиоратив ёндашиш ва уни тадқиқ этиш методлари. //Замонавий география: инновацион ривожланишнинг илмий-услубий асослари. Халқаро илмий-амалий конференция. –Урганч, 2023. –Б. 16-21.

18. Ярашев Қ.С., Тошбоев З.М. Воҳа ландшафтларининг структурасини тадқиқ этиш ва карталаштириш масалалари. //Ўзбекистонда географик тадқиқотлар: инновацион ғоялар ва ривожланиш йўллари. Республика илмий-амалий конференцияси. – Жиззах, 2023. –Б. 362-366.

19. Bakhronova Sh., Khikmatullaev S., Ochilova M., Toshboyev Z., Karimov Y., Eshkuvvatov B., Hayitov A. Assessment of Ecological Damage using GIS and Remote Sensing: a comprehensive literature review. E3S Web of Conferences 563, 03009 (2024) <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202456303009> ICESTE 2024